

الف) تمام مسؤولیت تحقق آن راهبرد بر عهده شهرداری است. (ب) مسؤولیت آن راهبرد به‌طور مشترک به عهده شهرداری و سایر دستگاه‌ها است.

ج) مسؤولیت آن راهبرد با سایر دستگاه‌هاست، اما نیاز به اقداماتی از سوی شهرداری دارد.

برنامه راهبردی شهرداری باید کلیه راهبردها و سیاست‌های اجرایی که در یکی از دسته‌های «الف» تا «ج» قرار می‌گیرد را پوشش داده و از آن‌ها به‌عنوان مبنای تدوین برنامه عملیاتی شهرداری استفاده نماید. اهمیت این مرحله آن است که جهت‌گیری‌های اصلی کلیه اقدامات شهرداری را در سال‌های آتی مشخص می‌نماید.

• پس انتقادی را که خانم دهقانی به این موضوع داشتند شما این‌گونه توضیح می‌دهید که شهرداری باید زیرساخت‌ها را برای گردشگری فراهم کند و نمی‌توان برای آن یک بخش مجزا در نظر بگیریم؟

من اعتقادم بر این است که بحث گردشگری و فرهنگی از هم جدا نیست؛ مکمل هم هستند و با یکدیگر هم‌افزایی دارند.

• شما به بحث اجاره‌داری در پاسخ‌های قبلی اشاره داشتید. می‌دانیم که یکی از درآمدهای شهرها بزرگ جهان به این بحث متصل می‌شود از جمله شهری مانند لندن که در آن حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد درآمد شهرداری از طریق اجاره‌داری است. آیا شهرداری شیراز آن قدر املاک و بنگاه دارد که بتواند به‌عنوان اجاره‌داری از آن‌ها در جهت کسب درآمد پایدار استفاده کند؟

البته اگر تمام ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های شهر شیراز به‌درستی احصاء شود، شهرداری می‌تواند از این منابع جهت اجاره‌داری استفاده کند؛ اما اجاره‌داری مانند اخذ عوارض ورودی نیست که اصلاً مدنظر ما هم نیست. مثلاً اکنون در حوزه سازمان میادین و مشاغل (در موضوع سایت‌هایی که داریم) اگر در رابطه با ساماندهی یا کاربری‌های ناسازگار شهری و هدایت این کاربری‌ها به سایت‌های که پیش‌بینی شده، می‌توانیم منابع بسیاری را در بحث اجاره‌داری به دست بیاوریم که این منابع می‌تواند با هزینه‌های مستمر ما دقیقاً تراز شود؛ یعنی اگر ما بتوانیم هزینه نگهداری شهر را از منابع درآمدی پایدار خود تأمین کنیم و بعد درآمد پایدار برای توسعه شهری استفاده کنیم.

• چندی پیش ما پرونده‌ای را در نشریه شهرراز درباره ورود تراموا چاپ کردیم، اما برخی به ما اعتراض کردند که این برنامه عملی نیست. با توجه به این که برنامه پنج‌ساله سوم برای سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۲ نوشته شده و با توجه به این که در این برنامه به توسعه حمل‌ونقل پایدار و عمومی اشاره شده، چه چشم‌اندازی برای توسعه و ایجاد وسایل حمل‌ونقل عمومی مانند تراموا، بی‌آر.تی و قطار شهری در این برنامه در نظر گرفته شده است؟

در بخش حمل‌ونقل و توسعه و نوسازی ناوگان آن، یکی از اهداف عملیاتی ما بحث افزایش سهم سفرهای درون‌شهری با حمل‌ونقل عمومی است. همان‌طور که می‌دانید تقریباً ۷۵ درصد از سفرهای درون‌شهری باید طبق استاندارد بر اساس حمل‌ونقل عمومی باشد. در حال حاضر در شیراز با تمام انواع وسیله‌های حمل و نقل عمومی (اتوبوس و مترو)، اگر تاکسی و مینی‌بوس را هم اضافه کنیم حدود ۲۵ درصد است. خود سیستم حمل‌ونقل اتوبوس‌رانی حدود ۱۳ درصد و حمل‌ونقل ریلی حدود یک درصد است. در این برنامه ما موضوع ایجاد خطوط سریع اتوبوس‌رانی (B.R.T) را هم داریم که دو خط؛ یکی از باسکول نادر به میدان احسان و دیگری از میدان نمازی به بلوار صنایع پیش‌بینی شده که براساس شرایط و با تصویب کمیسیون مربوطه و تصویب شورای محترم قابلیت اجرا می‌تواند داشته باشد. افزون بر این بحث خطوط ریلی سبک یا تراموا را در برنامه دیده‌ایم تا در محدوده مرکزی و زیربنای و گردشگری شهر استفاده

کنیم که مطالعات آن در حوزه معاونت حمل‌ونقل در حال انجام است.

• در بحث توسعه فضای سبز و کمربند سبز شهر می‌دانیم که شهر شیراز یکی از شهرهای غنی در فضای سبز پیرامونی است، اما به لحاظ فضای سبز ایجابی و بوستان‌ها فکر می‌کنم دست‌بالا سرانه‌ی هشت مترمربع برای هر نفر داریم. در این زمینه چه برنامه‌هایی داریم؟

در آماری که برای هر شهروند، البته با در نظر گرفتن فضای سبز پیرامونی که باید می‌بایست سرانه فضای سبز داخل و پیرامون از هم تفکیک شوند. در حوزه شهرسازی چتر را به‌عنوان فضای سبز تعریف می‌کنند اما در سایر حوزه‌ها فضای پوششی سبز مانند چمن هم به‌عنوان فضای سبز در نظر گرفته شود. ما در این برنامه سه نوع دسترسی داریم، یکی از نقاطی است که دسترسی در فاصله ۱۵۰۰ متری از محل سکونت به فضای پارکی وجود دارد و که ۶۳ درصد از مساحت محلات شیراز دسترسی در فاصله ۱۵۰۰ متری را دارا می‌باشند و فقط ۲۳ درصد از نقاط شهری فاقد برخورداری در این فاصله می‌باشند که هدف ما در برنامه پیش رو است و محلاتی را در مناطق ۹، ۷، ۱۰ و محدوده‌ای از منطقه ۵ در آن شاهد هستیم.

نگاه ویژه ما در این برنامه حفظ باغات قصدش بوده و بر آبیاری تحت‌فشار و قطره‌ای نیز تأکید شده است، زیرا آبیاری غرقابی دیگر امکان‌پذیر نیست. با توجه به آمارهای هواشناسی، تعداد روزهای آفتابی ما زیاد است و ادامه این روش آبیاری با توجه به این شرایط منتفی نیست و روش‌های جدید همچون بازگشت آب‌های خاکستری جهت آبیاری و همچنین سیستم‌های تصفیه‌خانه مدنظر قرار گیرد، که در این رابطه تصفیه‌خانه‌های اختصاصی را داریم تا دوباره، این آب‌ها را در فضای سبز استفاده کنیم. در بحث محیط‌زیست ما این سه موضوع را در برنامه مدنظر داریم.

یکی از مباحث مهم شهرداری در دوره جدید مدیریت شهری، موضوع شهر شیشه‌ای و سامانه‌های شفاف‌سازی است. با توجه به این که هوشمندسازی فرایندها هم در این برنامه وجود دارد، در این رابطه چه چشم‌اندازی برای این موضوع دیده شده است؟

یکی از راهبردهای ما در برنامه بحث اطلاع‌رسانی و شفافیت قراردادها و انضباط مالی و اتوماسیون تمامی فرایندهای مالی است؛ زیرا تا زمانی که فرایندهای مالی به‌صورت دستی انجام می‌شود امکان اشتباه در آن وجود دارد و می‌تواند مشکل‌آفرین باشد. زمانی که همه فرایندهای مالی و عمرانی در قالب یک سیستم و به‌صورت یک سامانه نرم‌افزاری انجام شود، در هر لحظه می‌توان هم از نظر مالی و هم از نظر عملیات اجرایی آن را رصد کرده و از طریق داشبورد به اطلاع مدیران و عموم شهروندان رساند و در جهت شهر شیشه‌ای قدم برداشت که این موضوع در برنامه پیش رو کاملاً دیده شده است و انشاءالله از ابتدای شروع برنامه سوم قابل رصد است و به مرور با استقرار کامل سامانه این مهم ۱۰۰ درصد تحقق می‌یابد.

• با توجه به مباحث قبلی که اشاره کردید در برنامه وجود دارد و با تمام کوششی که شهرداری‌ها برای استفاده از انرژی پاک دارند، اکنون هزینه‌های بسیاری برای استفاده از نیروهای برق توسط شهرداری مصرف می‌شود. آیا برای بهره‌گیری از انرژی خورشیدی در برنامه پنج‌ساله نگاهی هم به این مسئله شده است؟

این موضوع درستی است. در برنامه سوم توسعه شهرداری شیراز، در محور زیست‌محیطی بحث استفاده از انرژی خورشیدی یا برق سولار و همچنین بحث هوشمندسازی برق پارک‌ها وجود دارد. بحث برق سولار برای نورپردازی پارک‌ها و همچنین دیگر تاسیسات شهری همچون چراغ‌های راهنمایی در برنامه پیش‌بینی شده و ما

پروژه‌های زیادی را در این رابطه تعریف کرده‌ایم.

• یکی از موضوعاتی که شهردار محترم نیز چندبار به آن اشاره کرده است، موضوع حیات شبانه یا شهر ۲۴ ساعته است. می‌دانیم که یکی از مهم‌ترین الزامات تحقق چنین صحبتی نورپردازی و سیستم جامع نورپردازی در سطح شهر است که فکر می‌کنم با پرسش قبلی مرتبط می‌شود، آیا در برنامه سوم پنج‌ساله در این رابطه هم چشم‌اندازی دیده شده است؟

این صحبت بسیار خوب و درستی است. حیات شب، شهردار شب هم دارد و ما می‌توانیم ۲۴ ساعته از شهر استفاده کنیم. اما این اتفاق چند مهم را نیز در کنار یکدیگر طلب می‌کند که یکی از آن‌ها بحث امنیت است. دومین موضوع که باید داشته باشیم این است که فضاهای نامحرم یعنی غیران و محل آرامش جامعه در هیچ کجای شهر وجود نداشته باشد. ما در بحث‌های بازآفرینی که مدنظر داریم در بافت‌های مرکزی، میانی و تاریخی باید ابتدا در عمق این بافت‌ها اقتصاد زمین را تقویت کنیم که با این کار سرمایه‌گذاران در آن نقاط حضور می‌یابند. زمانی که بازآفرینی‌ها شکل گرفت کاربری‌های مرتبط هم خواهد آمد و به دنبال آن جمعیت‌پذیری صورت می‌پذیرد و در پی آن نیز حیات شبانه با کاربری‌های مورد انتظار شکل می‌گیرد، بنابراین این کار نیاز به یک زنجیره از برنامه‌ریزی‌ها دارد.

• آیا بعد از این بازآفرینی‌ها نورپردازی‌ها هم انجام می‌گیرد؟

بله بحث نورپردازی جزء جذابیت‌های مورد انتظار شهروندان جهت حضور شبانه در فضاهای شهری است.

• یکی از شعارهای این برنامه، شهروند مشارکت‌پذیر است و شما نیز اشاره کردید که می‌خواهید فضای تعاملی را در شهر افزایش دهیم. بحث بر سر ارتقای سطح فرهنگ و حتی حقوق شهروندی نیز جزو موضوعات نرم‌افزاری و آموزشی است. این‌ها در برنامه سوم توسعه شهرداری شیراز به چه شکل دیده شده است؟

یکی از بحث‌های مدیریتی و یکی از راهبردهای ما آموزش شهروندی است که بتوانیم بر اساس وظایف شهرداری و وظایف شهروندان در رابطه با موضوعات شهر دقیقاً آن‌ها را مشخص کنیم. بحث دیگری که خود شهرداری باید دنبال کند و در برنامه دیده شده تقویت سمن‌ها و نهادهای مردم نهاد (NGO) است؛ زیرا با حضور لایه‌های مختلف مردم، بهترین نقش را جهت انعکاس دیدگاهها و نقطه نظرات مردم به مسئولین را در تعامل با شهروند مشارکت‌پذیر داشت. اگر بتوانیم ابتدا در لایه‌ی محلات در قالب محله‌محوری، موضوعات محلات را از طریق یاوران شورا و هیئت‌امانی محلات پیش ببریم، می‌توانیم در قالب بودجه‌های محلات بسیاری از پروژه‌ها را به خود آن‌ها بدهیم.

• آیا سسند اجرایی و راهکار این موضوع در برنامه دیده شده است؟

ما یک راهبرد داریم که بحث مشارکت‌پذیری مردم در تصمیم‌گیری‌ها را در برمی‌گیرد. این که در بحث لایه‌ی محلات جای می‌گیرد و یک‌لایه بالاتر در برخی کشورها و معمولاً کشورهای پیشرفته انجام می‌دهند. آنان معمولاً اطلاعات خود را با مردم در میان می‌گذارند که در بعضی مواقع ممکن است تغییراتی با استفاده از نقطه نظرات مردم حاصل شود و یا حتی طرح منتفی و عوض شود. و اگر هم مردم طرح را پذیرفتند سرعت اجرایی طرح بیشتر شود. در برنامه‌ی ما بحث نظام پیشنهادی شهروندی به‌وسیله سایت اختصاصی و همچنین سامانه تلفنی ۱۳۷، که مردم بتوانند نقطه نظرات خود را مطرح کنند و تجمی نقطه نظرات و ارائه آن به مسئولین در راستای تعامل با شهروند مشارکت‌پذیر است و بازخورد

تأثیر نظرات شهروندان از طریق سمن‌ها و نهادهای مردم نهادها میزان مشارکت‌پذیری شهر را در توسعه پایدار بحث مشارکت‌پذیری دنبال می‌کند.

• شما اشاره کردید که چهار لایه بودجه‌ای در برنامه پنج‌ساله وجود دارد. ممکن است بگویید این چهار لایه چه اعداد و ارقامی را در برمی‌گیرد؟

اعتبار کل برنامه سوم توسعه شهرداری شیراز ۲۴ هزار میلیارد تومان است که از این رقم حدود هفت هزار میلیارد تومان در بخش نگهداری و پرداخت هزینه‌های جاری، حدود پنج هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان در بخش سرمایه‌گذاری شهری، ۱۱ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان در بخش عمران شهری و مجموعاً ۱۷ هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی و سرمایه‌گذاری با ۱۸۷۵ پروژه پیش‌بینی شده است. ما در بحث محیط‌زیست و سلامت ۶۶۵ پروژه داریم که دو هزار و ۱۴۰ میلیارد تومان برآورد اعتباری دارد. در بحث فرهنگی ۱۲۲ پروژه با حدود ۵۵۷ میلیارد تومان، در بحث کالبدی ۳۶۵ پروژه با ۴ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان، در بحث اقتصادی حدود ۵۰۴ پروژه با ۹ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده که این قسمت بیشتر به بحث سرمایه‌گذاری و انتظاراتی که از سرمایه‌گذار وجود دارد، وابسته است. در این بحث بخش گردشگری را داریم که حدود ۲۳۵ پروژه با ۲۰۰ میلیارد تومان برای زیرساخت‌های گردشگری پیش‌بینی کردیم و اگر این بحث با مباحث فرهنگی جمع شود تقریباً ۸۰۰ میلیارد تومان اعتبارات ما در بخش‌های فرهنگی و گردشگری در قالب زیرساختی و هم کالبدی و هم بخش‌های فعالیتی مدنظر است. در محور مدیریت شهری ما که آخرین محور است تقریباً ۲۱۹ پروژه با ۴۷۴ میلیارد تومان دیده شده که در آن موضوع‌هایی مانند آموزش شهروندی، آموزش کارکنان، هوشمند سازی، همکاری و مشارکت‌پذیری مردم و حرکت به‌سوی مدیریت شهری و شفاف‌سازی و کنترلی را در این محور داریم.

• بحث‌های حمل‌ونقلی هم در برنامه پیش‌بینی شده در کدام سرفصل قرار دارد؟

حمل‌ونقل در بخش کالبدی دیده شده که ۳۶۵ پروژه با ۴۱۰۰ میلیارد تومان است که بحث‌های ترافیکی و ریلی تماماً و مباحث مبلمان شهری و بافت فرسوده، فضاهای شهری و اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی در این بخش قرار دارد.

• در بخش عمران شهری که اشاره کردید حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده، عمده پروژه‌های آن در چه سمت و سویی است؟ آیا مانند گذشته، مثلاً ایجاد پل و تقاطع هم در برنامه پیش‌بینی شده است؟

در این برنامه، ما اعتقادی به تقاطع‌های غیرمسطح نداریم؛ بلکه هدفمان تکمیل رینگ‌های سه و چهار شهر شیراز است که بتوانیم ترافیک عبوری را به پیرامون انتقال دهیم؛ یعنی آنچه بر اساس ساختار درختی و بحث شریانی درجه‌یک و دو و همچنین جمع و پخش‌کننده انجام می‌گیرد. اعتقاد ما این است که رینگ‌ها را تکمیل کنیم و مابقی تقاطع‌های غیر هم‌سطح و پل‌هایی که مستخرج از اسناد فرادستی مانند طرح تفصیلی و طرح جامع حمل و نقل قبلی بوده، فقط در حد انجام مطالعات نیاز سنجی و امکان‌سنجی بر اساس طرح جامع جدید پیش‌بینی کردیم و هیچ اعتباری را برای ایجاد تقاطع‌های جدید تعریف نکرده‌ایم.

• چقدر امیدوارید که این برنامه در کمیسیون‌های مختلف و کمیسیون تلفیق مورد تأیید قرار گیرد و سپس ابلاغ شود؟ آیا این برنامه هم‌زمان با لایحه بودجه ۹۸ شهرداری از لحاظ اجرا هم‌زمان خواهد شد؟

لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در درون همین برنامه نیز (به دلیل این که لایحه ۹۸ هم باید توسط اعضای محترم شورا بررسی و تصویب شود)، دیده شده است. ما در برنامه‌ریزی‌هایی که در شورای معاونین با شهردار محترم و سایر مناطق داشتیم سعی کردیم بر اساس رویکردهایی که شورا به شهرداری ابلاغ کرده و چارچوب و فرمت برنامه هم بر اساس همان رویکردها تنظیم و در بخش‌های مورد انتظار پروژه‌های برنامه پنج‌ساله در بودجه برنامه ۱۳۹۸؛ بارگذاری شده است. البته لایحه بودجه پنج ساله شهرداری شیراز در پنج محور فرهنگی و اجتماعی، اقتصاد و مالییه‌ی شهری، محیط زیست و سلامت، کالبدی و حمل و نقل و ترافیک و مدیریت شهری تنظیم شده است و به منظور همگرایی کلیه ارکان شورای اسلامی شهر و لحاظ نمودن نظرات ایشان و براساس یک برنامه زمانبندی ارائه شده به آن شورا، از شهریورماه به‌صورت مقطع به مقطع و طی مراحل به شرح زیر تقدیم شورای اسلامی شهر شیراز شده است. در تاریخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ کتاب‌های اول؛ شامل الزامات قانونی، مبانی نظری و محورهای چشم‌انداز شهر شیراز و کتاب دوم؛ برنامه راهبردی شهرداری شیراز شامل چشم‌انداز، اهداف کلان، راهبردها و سیاست‌های اجرایی و در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۰۸ کتاب سوم؛ شامل اهداف عملیاتی، وظیفه، برنامه‌های اجرایی، طرح‌ها و ارتباط آن‌ها با سطوح راهبردی به تفکیک محورهای پنج‌گانه و در مرحله آخر کتاب چهارم؛ برنامه عملیاتی شهرداری شیراز ۱۴۰۲-۱۳۹۸، شامل پروژه‌ها و فعالیت‌های برنامه و ارتباط آن با اهداف عملیاتی، وظیفه، برنامه‌های اجرایی، طرح‌ها تا سطوح راهبردی به تفکیک محورهای پنج‌گانه تقدیم شورای محترم قرار گرفت. فکر می‌کنم با توجه به این که در گام‌های مختلف تدوین این برنامه، اعضای محترم شورا هم حضور داشته‌اند، زمان بررسی آن حداقل زمان ممکن باشد و یکی از سیاست‌هایی که شورای محترم داشته این بوده است که این برنامه سریع‌تر تصویب شود و بعد از این بودجه ۹۸ را تصویب کنند.

